



Controvertida història d'un disquet brillant

En plena era tecnològica, les estratègies casolanes de fer negoci i burlar la legalitat s'adeqüen a la situació d'avui. La pirateria dels discos compactes n'és una mostra que il·lustra com l'enginy del ciutadà pot arribar a marcar un sector industrial com el discogràfic.

El 28 de febrer de 1983 una imatge surt a les pàgines d'informació científica dels diaris. Es tracta d'un disquet brillant que tothom anomena *compact disc* (disc) compacte, o cedé (CD). Els primers compactes que hi havia al mercat aquell febrer eren de l'editora Deutsche Grammophon, especialitzada en música clàssica.

La història d'aquest disquet brillant, tanmateix, ha estat força

moguda des de la primèria. A principi dels anys 90 comencen a proliferar pertot arreu botigues de lloguer de compactes, que es disfressen d'associacions culturals d'amics de la música dedicades al préstec. Més endavant, quan l'ús de les enregistradores de compactes es generalitza i arriba a l'àmbit domèstic, els més espavilats no perden l'ocasió de duplicar i vendre discos al carrer a mil pesetes la unitat. Per alguns, consti-

tueix una manera més de fer uns dinerets entre amics i coneguts, però hi ha qui n'ha fet un veritable negoci, amb xarxes d'abastament i venedors de carrer. La troca encara s'embulla més quan apareix a Internet l'arxiconegut format d'àudio per internet MP3. La possibilitat de descarregar temes musicals de la xarxa i registrar-los en un CD verge tempta enormement els qui s'endinsen per la gran pirateria musical.

Gran, perquè les dimensions que té són desorbitants, però també perquè aquestes activitats, considerades delictes, són sotmeses a una persecució intensa.

La venda de CD pirates al carrer. Només cal fer un cop d'ull a la premsa diària per descobrir-hi que els casos de detencions de "pirates musicals" són a l'ordre del dia. Segons fonts de l'Agrupació Empresarial de Productors de Fonogrames d'Espanya (AFIVE), l'any 1999 hi hagué a l'estat espanyol 145 detencions dels anomenats "pirates musicals". "En la majoria de casos són ciutadans de nacionalitat índia -diu Carlos Grande, gerent d'AFIVE-. Enregistren discos, que distribueixen a unes quatre-centes pessetes, entre xarxes de venedors de carrer, que després els ofereixen a mil". Com que el preu per unitat dels discos verges va de dues-centes pessetes a quatre-centes, i com que el cost de l'aparell d'enregistrament només voreja les vint mil, el negoci és més que redó. Si, a més a més, com succeeix, Internet permet de prescindir dels originals i fer un enregistrament directe de la xarxa, la jugada és immillorable.

Segons dades de la policia, les intervencions més recents als ports de Barcelona i València es van saldar amb la detenció de catorze i quatre persones, respectivament. A la capital catalana van decomissar 18.000 cintes d'àudio i CD, amb estris diversos de falsificació. A València van confiscar 274.000 cintes d'àudio, vídeo i CD, amb un valor aproximat de 287 milions de pessetes. Segons dades de la Societat General d'Autors Espanyola (SGAE), el frau dels exemplars pirates no autoritzats puja a 700 milions de pessetes a tot l'estat. El Principat i el País Valencià representen, cadascun, el 10% d'aquesta xifra, i les Illes Balears, el 5%. En definitiva, als Països Catalans, l'estafa suma 175 milions de pessetes.

Tant a l'estat espanyol com a la resta d'Europa, el dret de reproducció dels discos ja editats s'ex-



RAFA GIL

**Al nostre país,
l'estafa per
pirateig de
discos compactes
arriba als
175 milions
de pessetes.**

haureix amb la primera venda. L'autorització d'enregistrament i venda, el productor de fonogrames l'obté en exclusiva en canvi d'una contraprestació econòmica a la Societat General d'Autors. Per tant, les activitats de duplicació, venda o lloguer són certament il·lícites i només deixarien de ser-ho en el cas que els productors de fonogrames les autoritzaren: "El productor és l'amo del fonograma i li correspon de decidir la forma d'explotació -declara Carlos Grande-. No podem aprovar activitats que dinamiten els fonaments del nostre negoci".

Els autors, però, no es manifesten amb tanta bel·ligerància envers aquestes formes d'explotació del CD. Segons Juan Antonio Martín, delegat de la Societat General d'Autors (SGAE) al País

Valencià, és perquè "l'autor no en surt tan perjudicat, ja que totes aquestes activitats, il·legals o no, són una forma més d'explotació de la seua obra. No obstant això, el seu permís és també imprescindible".

L'enregistradora de CD arriba a casa. No fa gaire apareixia a la televisió un anunci amb un xicot enregistrant a casa seua els sons que fan els seus companys de pis, animals domèstics d'espècies diferents. Amb aquest spot Philips, inventora de l'enregistradora de CD l'any 1982, trenca el silenci que envoltava aquest aparell que permet un enregistrament d'alta qualitat digital. Fins ara dos motius en dificultaven, fonamentalment, la comercialització: un preu alt, unes 130.000 pessetes, que era el cost de sortida al mercat dels primers aparells; i la relació que s'establia entre l'enregistradora de CD i un seguit d'activitats il·lícites de pirateria musical.

Però la marca Philips esbotza aquests dos obstacles i avui es poden trobar al mercat enregistradores de CD, amb el seu segell, que ofereixen una qualitat superior, a un preu inferior a les vint mil pessetes. Per acabar-ho d'adobar, Philips llança una campanya publicitària amb el lema: "enregistra la teua pròpia música" amb la intenció explícita de desvincular definitivament l'enregistradora de compactes dels usos il·lícits: "Detectàrem la necessitat que tenia el consumidor, concretament el consumidor jove, d'enregistrar la seua pròpia música amb més qualitat que no el casset, i el CD ofereix una qualitat digital", explica Alberto Doval, director del Departament d'Àudio de Philips.

I què passa quan a casa fem servir l'enregistradora per duplicar un CD original? Cometem un delictes? Toni Martínez Bodí, assessor legal de la SGAE, respon que "només s'incorre en delictes quan hi ha una activitat lucrativa pel mig". Aquí radica la diferència entre l'activitat domèstica no autoritzada i la de les cases de llo-

Juan Antonio Martín, delegat al País Valencià de la SGAE. Segons ell, els autors de música surten menys perjudicats que els productors en el pirateig de discos compactes ja que, malgrat tot, és una forma d'explotació de la seua obra.

guer de CD o dels punts de venda al carrer.

Les botigues de lloguer de CD. És molt corrent que aquesta classe de negocis es presenten com a associacions de melòmans o d'amics de la música. Molts tenen, fins i tot, dos noms: l'un de cara al públic i l'altre, el de l'associació, per a satisfer la llei. Alguns propietaris d'aquesta mena de botigues, que no volen revelar la seua identitat, declaren que la persecució que afecta la seua activitat és injusta i infundada: "Ací, com en qualsevol altra associació, els socis paguen una quota cada mes que els permet de retirar compactes en règim de préstec. Ens dediquem al préstec, igual que les biblioteques. Fins i tot les nostres regles de funcionament són força semblants"

L'assessor jurídic de la SGAE, Martínez Bodí, explica que, si bé el préstec o intercanvi és una fi-

gura jurídica diferent de la del lloguer, també necessita l'autorització del titular, en aquest cas, del productor de fonogrames. El lloguer d'un local, la instal·lació de prestatges i l'adquisició d'uns quants CD és la inversió que se solen necessitar en aquests casos: "Els guanys arriben ràpidament, perquè les inversions no són gaire grosses. I el fet més atractiu d'aquesta activitat és que els riscos són mínims", explica un jove valencià que regenta un negoci de lloguer de CD. La Societat General d'Autors és del parer que els productors tampoc no han dedicat gaires esforços a perseguir aquesta activitat: "A les grans ciutats, com Barcelona o València, només han demandat unes quantes botigues. En molts casos, a més a més la justícia ha funcionat tard i ha estat poc eficient", explica Juan Antonio Martín.

Carlos Grande, d'AFIVE, indica que a la llarga caldrà pensar en

un suport especial destinat al lloguer, de preu més elevat, i diferent del destinat a la venda: "Seria una solució. Així, tothom que es dedicàs al lloguer, ho faria autoritzadament perquè hauria de pagar unes quinze mil pessetes per tenir l'exclusiva d'un disc i posar-lo en règim de lloguer. Avui, el propietari d'aquests negocis paga per un CD igual que qualsevol consumidor, de dues mil pessetes a tres mil".

Reconversió del sector discogràfic. El llibre, el film o la peça musical són objectes artístics i intel·lectuals que presenten formes d'explotació distintes. En el cas del cinema, per exemple, la diferència està en el fet que l'empresari pot controlar perfectament les fases d'explotació i d'accés al públic. Quan el film es projecta a les sales de cinema, no s'emet per televisió, ni es lloga en cinta ni es posa a la venda. El procés sol du-

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

Teatre Principal

La dama duende

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Borràs

Fools folls

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Romea

El Temps de Planck

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte de dimecres a divendres. Barcelona.

rar tres anys i es segueix escrupolosament: cinema, lloguer en vídeo, televisió de pagament, venda directa, i televisió generalista.

Quan parlem de música, la cosa canvia. Martínez Bodí explica que és molt difícil de controlar-ne les formes d'explotació. "En el moment que una peça sona a la ràdio, durant el període promocional, ja és a l'abast de qualsevol que la vulga enregistrar, i si ho fa amb la intenció de conservar música a casa seua, i no amb vista a la distribució comercial, hi té tot el dret, perquè ja ha pagat el cànon pertinent comprant el suport verge".

L'interès del ciutadà d'estalviar-se uns quants drets o de guanyar-n'hi uns quants més, ha imposat canvis importants a la indústria discogràfica. Amb l'arribada de la web i les noves tecnologies i l'efecte tan directe que han tingut en el sector, les transformacions són cada vegada més profundes. "La

reconversió del sector discogràfic ja és una realitat. La música ja no es distribueix només a través d'un producte tangible, sinó que es pot vendre de forma intangible i sense barreres territorials", explica Carlos Grande.

Des de la Societat General d'Autors, Juan Antonio Martín, és del parer que si bé el suport, és a dir, el disquet brillant, desapareixerà un dia com a forma de distribució de música, caldrà esperar que Internet siga una realitat suficientment generalitzada: "Fins aleshores, els canvis discogràfics no tindran una dimensió prou gran per reconvertir el sector". Però d'una o altra manera, el ciutadà del carrer, esperonat per la seua sagacitat, està reconduint pas a pas el destí d'una indústria que, avui, mou en tot el món uns 39.000 milions de dòlars. Que n'és, de poderosa, l'astúcia humana!

Alícia Toledo



Una botiga de discos compactes. Alguns establiments s'inscriuen com a associacions culturals per llogar-ne.

RAFA GIL

edifici
**JARDINES
del CID**

PORT DE SAGUNT

L'EDIFICI JARDINES DEL CID
ESTÀ UBICAT EN LA MILLOR ZONA
DEL PORT DE SAGUNT

Situat en c/ DEL CID amb una gran zona enjardinada

VIVENDES de 2 i 3 dormitoris

ÀTICS • DÚPLEX

LOCALS COMERCIALS, GARATGES I TRASTERS

NOVOPLAYA

INFORMACIO I VENDA:

En obra o c/ la Pau, 11 (baix) VALENCIA
Tels.: **96 392 34 02 / 03 / 04**